

Tatabányai
Árpád Gimnázium

Az osztályozó vizsga követelményei

HT6-2020

Hat évfolyamos gimnázium

Magyar nyelv

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Egy tanuló egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam anyagából tehet vizsgát. (Pedagógiai Program)

Az osztályozóvizsgán az alábbi témakörök ismeretanyaga szerepel a tantervben leírtak szerint:

7. osztály

A tanuló tisztában van a kommunikációs ismeretek alapfogalmaival, ismeri az ehhez kapcsolódó gyakorlati műfajokat. Az egyszerű mondat részeit, szó szerkezeit felismeri, képes elemezni azokat. A szóalkotási módokat ismeri és biztonsággal elemzi. Meg tudja különböztetni a tanult területi és társadalmi nyelvváltozatokat, azok elméleti fogalmaival is tisztában van.

Fogalmak:

- kommunikáció, tömegkommunikáció, vita, érvelés
- mondatrészek, alany, állítmány, határozók, jelzők (fajtként)
- szintagma, alárendelő, mellérendelő szerkezetek típusai
- a szóalkotás módjai: összetétel, képzés, ritkább szóalkotási módok

Elvárt tudáskeret

- A problémamegoldó gondolkodás alkalmazása
- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség kialakítása
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben
- A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása
- A szövegértési készség
- A szóbeli kifejezőkészség
- A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése
- A kommunikációs zavar felismerése, javítása
- Vita- és érvelési kultúra elsajátítása
- A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása
- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség kialakítása
- A nyelv változásainak megfigyelése
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben

- Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése
- Az egyszerű mondat központosítása
- Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai
- A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése
- A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
- A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata
- A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása
- A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete
- Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása
- Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata

9. osztály

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Egy tanuló egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam anyagából tehet vizsgát. (Pedagógiai Program)

Az osztályozóvizsgán az alábbi témakörök ismeretanyaga szerepel a tantervben leírtak szerint:

I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció

- A kommunikáció jellemzői
- A nyelv zenei kifejezőeszközei
- A kommunikáció tényezői
- A kommunikációs célok és funkciók
- A kommunikáció jelei
- A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályai
- A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés

II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkciói
- A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei
- A szavak és osztályozásuk
- A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban
- A szószerkezetek
- A mondatrészek
- A mondatok csoportosítása
- Szórend és jelentés
- Helyesírásunk alapelvei

10. évfolyam

Az osztályozóvizsgán az alábbi témakörök ismeretanyaga szerepel a tantervben leírtak szerint:

I. **Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció témakörből: A nyelv mint jelrendszer**

- A nyelvnek mint jelrendszernek megismerése

II. **A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás**

- A szövegszervező erők ismerete és alkalmazása
- A szöveg fogalma, jellemzői
- A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői
- A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek
- A szövegértelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje
- Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői
- Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás
- A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák
- Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos
- Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás
- A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.
- Az esszé

III. **Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok**

- A stílus szerepe
- Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzéskor
- A stílus, a stilisztika, a stílustípusok
- A stílusérték
- A stílushatás
- A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése
- A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezései és használati köre
- A jel és a nyelvi jel fogalma, összetevői
- A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek
- A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező
- Motivált és motiválatlan jelentés
- A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk
- A mondat- és szövegjelentés

11. évfolyam

Egy osztályozóvizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Egy tanuló egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam anyagából tehet vizsgát. (Pedagógiai Program)

Az osztályozóvizsgán az alábbi témakörök ismeretanyaga szerepel a tantervben leírtak szerint:

I. Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv

A nyelv működése a beszélgetés, társalgás során

A társalgás udvariassági formái

A beszédaktus

Az együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, viszony, mód)

II. Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok

A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer

A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés

A beszéd mint cselekvés

A nyelvcsaládok és nyelvtípusok

III. Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek

A magyar nyelv rokonságának hipotézisei

A magyar nyelvtörténet korszakai

Nyelvemlékek

A szókészlet változása a magyar nyelv történetében

Nyelvújítás

IV. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma

Anyanyelvünk rétegződése I.- A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek

Anyanyelvünk rétegződése II.- A nyelvjárások és a nyelvi norma

Nyelvünk helyzete a határon túl

Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés

12. évfolyam

Egy osztályozóvizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Egy tanuló egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam anyagából tehet vizsgát. (Pedagógiai Program)

Az osztályozóvizsgán az alábbi témakörök ismeretanyaga szerepel a tantervben leírtak szerint:

I. Retorika- a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés

A retorika és kommunikáció, a retorika fogalma

A retorikai szövegek felépítése és elkészítésének lépései

A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzőik

Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok

Az érvelés módszere

A retorikai szövegek kifejezőeszközei

A kulturált vita szabályai

A befolyásolás módszerei

II. Érettségi témakörök rendszerező ismételése (az adott tanév érettségi témaköreireihez kapcsolódó ismeretek)

Kommunikáció

A magyar nyelv története

Ember és nyelvhasználat

A nyelvi rendszer

A szöveg

A retorika alapjai

Stílus és jelentés

Digitális kommunikáció